

[Indenrigsministeren.]

af Lovforslaget og haaber paa et snarligt Resultat ved Forslagets Vedtagelse i denne Rigsdagssamling.

Harald Jensen: Jeg skal indskrænke mig til to korte Bemærkninger, da den fortsatte Drøftelse sikkert bedst vil kunne foregaa i det kommende Udvalg. Den første Bemærkning gælder den højtærede Indenrigsminister, som hævdede, at han godt kunde forstaa, at jeg ud fra min Grundopfattelse rejste Kravet om Statsagentur for Udvandring. Jeg vil hertil sige, at dette Krav har i og for sig intet med Grundopfattelse at gøre. Naar det er blevet fremsat her, er det, fordi det efter min Mening kun derigennem kan lykkes at skabe den mest betryggende Ordning for Udvandrerne. Det ligger jo saadan, at selve Agenturspørgsmaalet var Begrundelsen for, at hele dette Spørgsmaal blev taget op i 1868, og at man reviderede Loven i 1872, og det er stadig et af de svage Punkter i denne Lovgivning, at man overlader til private Agenter at drive hele denne Udvandringspropaganda, som de nu gør. Jeg erkender fuldt ud, at Lovforslaget skaber en mere betryggende Ordning end den, der er gældende, men jeg tror dog, at den virkelig effektive Ordning kun kan naas gennem Statsagentur.

Til det ærede Medlem Hr. Fraenkel, der bl. a. talte om den Frygt for Udvandring, der var til Stede baade i Arbejdsgiver- og Arbejderkredse, vil jeg sige, at det er muligt, det ærede Medlem har Ret med Hensyn til den Frygt, som er til Stede i Arbejdsgiverkredse, at den bygger paa, at man er bange for, at der bliver for faa Arbejdere tilbage i Landet, og at Lønkravene derfor vil vokse, men indenfor Socialdemokratiet nærer man ikke Frygt for Udvandring, i hvert Fald ikke med den Begrundelse, som det ærede Medlem fremsatte, at det var Angsten for at miste Stemmer. En saadan Angst har Socialdemokratiet ikke, Socialdemokratiet har haft en pæn Tilvækst af Stemmer hidtil, og denne Tilvækst skal nok fortsættes til Trods for al Udvandring.

Fraenkel: Det glædede mig at høre den sidste ærede Taler forsikre, at man i Socialdemokratiet ikke nærrede nogen Frygt for Udvandring af de Grunde, som jeg fremhævede i Gaar. Jeg har tidligere udtalt, at naar dette Spørgsmaal har været paa Bane, har jeg faaet den Opfattelse, at man gjorde det, men saa meget desto bedre, naar man ikke gør det.

Jeg glædede mig over den Forstaaelse,

som den højtærede Indenrigsminister viste de Synspunkter, ud fra hvilke jeg ser paa Forslaget. Tilbage bliver en noget forskellig Opfattelse med Hensyn til Tab eller Gevinst ved Udvandring. Den højtærede Minister siger, at det sikre er i hvert Fald, at i det Øjeblik, man gaar ud efter at have modtaget sin Uddannelse og Opfostring her, taber Landet en Værdi, giver en Værdi fra sig. Alle-rede dette er nu ikke helt rigtigt, det kommer noget an paa, hvordan Forholdene ligger i Landet, thi ligger Forholdene saaledes, som de gør i Øjeblikket, hvor vi har mellem 50 000 og 100 000 arbejdsløse, saa maa man sige, at der snarere vindes end tabes noget ved, at nogle gaar ud. Imidlertid skal jeg være den sidste til at se hele Spørgsmaalet ud fra dette Synspunkt: at komme af med nogle Mennesker, thi det er slet ikke det, det drejer sig om for mig. For mig drejer det sig om Tilbagevirkningen fra dem, som vandrer ud. Men selv naar jeg ser Sagen ud fra Indenrigsministerens Synspunkt, lad mig da minde om den store Værdi, som Udvandrerne, hvis han tilbringer nogle Aar derude og kommer tilbage, altid fører med til Hjemlandet i hele den — man kan vel ikke sige Omdannelse af Karakteren, men man kan sige den *Afstivning* af Karakteren, som følger af, at han har maattet staa paa egne Ben derude. Med den Erfaring, jeg har paa dette Omraade, vil jeg vove mig til at sige, at jeg vilde betragte det som en Lykke for Hjemlandene, om de som en Slags Værnepligt sendte deres unge til oversøiske Lande i en 2—3 Aar og saa lod dem komme hjem igen. Det er min fulde og faste Overbevisning, at de baade i manuel Brugbarhed, i Evne til at rette sig efter forskellige Forhold, i Villiestyrke, i Karakter i det hele, vilde komme hjem som langt, langt betydeligere Mennesker, end de var, da de gik ud. Det har jeg set for mange Hundrede Eksempler paa til at nære nogen som helst Tvivl derom.

Der blev ogsaa sagt, hvad jo ligger nær, naar man ikke straks staar paa det samme Standpunkt som jeg, at hvad der gælder for et stort Land som England, det gælder ikke for et lille Land som Danmark. Men her vil jeg dog for det første erindre om, at England ikke alle Dage har været et stort Land. Der har været en Gang, hvor England var et lille Land, og det var netop den Gang, de traadte deres første Spor oversøisk, i al mulig Stiltfærdighed og ganske privatissime. Da Grunden blev lagt til det indiske Kejserrige, da var England ikke noget Verdensrige, saadan som det er i Dag.